

Οι πρώτοι φωτογράφοι του Αγίου Όρους

[/ Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Όταν στις 19 Αυγούστου του 1839 ο Francois Arago ανακοίνωσε στην Ακαδημία των επιστημών και καλών τεχνών στο Παρίσι την εφεύρεση της νταγγεροτυπίας τόνισε την ιδιαίτερη σημασία της φωτογραφικής τεχνικής στην αρχαιολογία αλλά και στις τέχνες γενικότερα. Δεν είναι τυχαίο που τρία χρόνια αργότερα, ο Καναδός Joly de Lotdiniere πραγματοποίησε τις πρώτες λήψεις της Ακρόπολης.

Η Ελλάδα και ιδιαίτερα το Άγιον Όρος ως ένας ενδιαμέσος σταθμός του μεγάλου ταξιδιού προς τις χώρες του Ανατέλλοντος Ηλίου ήταν ένας προορισμός που προσέλκυσε το φωτογραφικό φακό. Μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αι. τα ταξίδια προς το Άγιον Όρος και τη Θεσσαλονίκη διεξάγονταν συχνά ακτοπλοϊκώς από τη Μασσαλία και την Κωνσταντινούπολη.

Εδώ πρέπει να επισημαίνουμε ότι η νέα τεχνική της φωτογραφίας είχε διαφοροποιήσει σε μεγάλο βαθμό τη γενικότερη πρόσληψη του εξωτερικού κόσμου

στη διάρκεια του 19ου αιώνα. Η ανυπέβλητη αίσθηση ρεαλισμού και αδιάψευστης αλήθειας των φωτογραφικών λήψεων υποκαθιστούσε συχνά ακόμα και το βίωμα του ίδιου του ταξιδιού. Έως και τις αρχές του 20ού αιώνα, το φωτογραφικό άλμπουμ έπαιζε έναν σημαντικό ρόλο στο «εικονικό ταξίδι» των επιστημόνων, καλλιτεχνών, περιηγητών και τουριστών που επισκέπτονταν το Άγιον Όρος και τη Θεσσαλονίκη.

Παράλληλα είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η διάδοση της φωτογραφίας στην Ελλάδα «έγραψε» μία από τις σημαντικότερες σελίδες της ιστορίας της στην Αθωνική Χερσόνησο. Οι πρώτοι που πραγματοποίησαν φωτογραφικές λήψεις στο Άγιον Όρος ήταν ο Γάλλος μηχανικός Ernest Caranza, επίσημος φωτογράφος του Σουλτάνου το 1854, και ο Ρώσος κόμης Pierre de Sebastastioanoff περίπου στα 1857.

Γύρω στα 1870 ιδρύθηκαν στο Άγιον Όρος φωτογραφικά εργαστήρια, όπως αυτό της Ιεράς Μονής του Αγίου Παντελεήμονος, του Βενιαμίν Κοντράκη και αργότερα του Ιερομονάχου Στέφανου στις Καρυές. Να υπενθυμίσουμε ότι, μέχρι αυτή την περίοδο, οι μεγάλοι χρόνοι λήψης και ο βαρύς εξοπλισμός της τεχνικής οριοθετούσε και δυσχέραινε τις εικονογραφικές λήψεις σε στατικά θέματα, όπως τα μνημεία, δίπλα στα οποία τοποθετούσαν συχνά ανθρώπινες παρουσίες για συσχετισμό κλίμακας. Μόνο μετά τα 1880, η μεγάλη τομή ή «επανάσταση», που επέφερε η ανακάλυψη της φωτοευαίσθητης επιφάνειας του ζελατινο-βρωμιούχου

αργύρου, είχε ως συνέπεια σημαντικές βελτιώσεις στην ιστορία του μέσου: ελάττωση του χρόνου λήψης (ενσταντανέ), απλούστευση της χρήσης και δυνατότητα αποτύπωσης της κίνησης (που οδήγησε τελικά στην εγγραφή της κινηματογραφικής εικόνας).

Με αυτήν την «εκ δημοκρατικοποίηση» του φωτογραφικού μέσου την ευρύτερη πρόσβαση, όλο και περισσότερο ερασιτέχνες ταξιδιώτες, επιστήμονες και καλλιτέχνες μύηθηκαν στη φωτογραφία Ένας από τους πρώτους που φαίνεται να αξιοποίησαν τις νέες τεχνικές δυνατότητες του μέσου ήταν ο νεαρός Άγγλος συγγραφέας Athelstan Riley, το 1883. Παράλληλα, συντελέστηκε ένα άνοιγμα και μια άνοδος στη εμπορευματοποίηση της φωτογραφίας με αποτέλεσμα να αυξηθούν τα φωτογραφικά ατελιέ και οι επαγγελματίες φωτογράφοι.

Βασίλειος Χάδος